

Landbruget i 1907.

Som dets Forgænger begyndte ogsaa Aaret 1907 under urolige Forhold, det politiske Barometer pegede en Tid lang mod Storm, og paa uhyggelig Maade blev man atter mindet om Danmarks udsatte økonomiske og politiske Stilling. Netop den Krig, der synes at rumme de største økonomiske og politiske Farer for os, Krigen mellem England og Tyskland, mentes at være en ret nærliggende Mulighed. Det er selvfølgelig vanskeligt at sige med hvor megen Ret. Maaske har det hele kun været »blind Alarm«, kun et af de nutildags ret almindelige Pressefelttog. Men man har før set, at Pressen har faaet Nationer til at se rødt og har rejst en Folkestemning, som det var vanskeligt at lede. I hvert Fald herskede der her i Landet i nogle Foraarsuger en virkelig Uhyggestemning, thi en Krig mellem de 2 Kunder til vore Landbrugsvarer vilde — selv om vi tiltrods for vor udsatte Beliggenhed paa allfar Vej blev holdt uden for — dog altid indirekte komme til at berøre os føleligt. Heldigvis blev der jo ikke noget af Krigen denne Gang, men den Aabenhed, med hvilken den drøftes som en før eller senere uundgaaelig Kendsgerning, er ikke hyggelig. Det er jo imidlertid kun Profeter, der ved Besked om Fremtiden, og man har Lov til at haabe, at de, der forudsige Krigen mellem Tyskland og England, ikke høre til Profeternes Klasse. Forhaabentlig vil vort Landbrugs Udførsel til vore udenlandske Kun-

der ogsaa fremtidig kunne gaa lige saa uanfægtet for sig, som den har gjort det i Fortiden og i det nu forløbne Aar.

Verden over har dette hørt til de gode Aar med rigeligt Arbejde for Industri og Haandværk, med høje og tildels stigende Priser paa disses Frembringelser, derfor med livlig Efterspørgsel efter og ordentlige Priser paa Fødemidler. Hvad der for en væsentlig, maaske den væsentligste Del har bidraget til de seneste Aars Fremgang, er den stærke Tilvækst af Guldproduktionen i Sydafrika, der har fundet Sted efter Boerkrigens Ophør og som i 1906 har bragt Verdens samlede Guldproduktion op til det dobbelte af, hvad den var for 10 Aar. Da tillige den stærke Efterspørgsel efter Guld, som Afskaffelsen af Papirspenge i Italien, Østrig og Rusland fremkaldte i 1881—96 nu er ophørt, har Guldets Værdifald været saa stort, at det siden December Maaned 1902 har hidført paa Verdensmarkedet en Prisstigning af henvend 30 pCt. af de vigtigste Varer. Flere Forhold synes imidlertid at tyde paa, at den stærke Fremgangsperiode har kulmineret, og at vanskeligere Tider ville indtræffe for de industrielle og merkantile Erhverv, hvad der selvfølgelig ogsaa vil indvirke paa Landbrugets Afsætning.

Ved en Omtale af Aarets Begivenheder er det naturligt at begynde med den vigtigste af disse, Høstens Forløb. Da imidlertid Afdelingschef ved Meteorologisk Institut, Hr. W i l l a u m e - J a n t z e n i Tidsskriftets sidste Hefte har gjort Rede for det forløbne Aars Vejrforhold, og da Statskonsulent K. H a n s e n i et kommende Hefte vil skildre Planteavlens Vilkaar, er der alene Grund til her at give en kort Redegørelse for Høstens Udfald, hvilken Redegørelse i det væsentlige er bygget paa den af Statens statistiske Bureau i November Maaned udsendte foreløbige Høstberetning.

Efteraaret 1906 var gunstigt for Vintersæden, og saa vel denne som Kløvermarkerne gik uskadte gennem Vin-

teren. Foraaret indtraf sent og med koldt, raat Vejr, hvad der vel ikke synderlig forsinkede Foraarsarbejderne, men dog gjorde den første Vækstperiode meget ugunstig for samtlige Foraarsbesaaninger. Sommeren var solfattig og med lav Dagtemperatur, alligevel udviklede Kornafgrøderne sig forbavsende frodigt, navnlig paa milde og lette Jorder. Den lave Sommervarme og den vedholdende Regn bevirkede, at Høsten først kunde begynde midt i August og under vanskelige Forhold*); imidlertid reddede en ret solrig og regnfattig, om end kold September Maa- ned Situationen i største Delen af Landet, dog ikke i de sildigste Egne, idet der endnu ind i November i Dele af Jylland, navnlig i Salling, Thy og Vendsyssel, henstod betydelige Mængder Vaarsæd paa Markerne.

Hvad de enkelte Afrøder angaar, ligger H v e d e n s Udbytte for Landet som Helhed en Del over Middelhøst, hvad Mængden angaar, medens Kvaliteten er normal. R u g e n s Udbytte er gennemsnitlig under Middelhøst baade i Henseende til Godhed og Mængde. Som Helhed har B y g g e t givet en Del over Middelhøst i Kærneudbytte, medens Kvaliteten — om end gennemgaaende over Middelhøst — er lavere karakteriseret end Mængdeudbyt- tet. H a v r e n har i alle Egne af Landet givet et særdeles stort Udbytte, Kvaliteten er noget ringere, men dog betydelig over Middelhøst. B æ l g s æ d e n s Gennemsnits- karakter for hele Landet er noget under Middelhøst for Kvantiteten og Kvaliteten er gennemgaaende tarvelig. B o g h v e d e n s Udbytte nærmer sig Misvækst, men Av- len heraf er jo i næsten alle Egne kun af ringe Betydning.

Af R o d f r u g t e r n e have K a r t o f l e r i Mængde- udbytte som Helhed givet noget under Middelhøst, medens

*) Paa Grund af det vanskelige Høstvejr blev Efteraarsmanøvrerne udsatte. En foreløbig Lov af 24. Aug. 1907 bestemte i § 1: »Indkaldelse af Mandskab til fortsat Øvelse bortfalder i 1907 ved Fod- folksregimenterne med Undtagelse af 1. Regiment, ved Livgarden og ved 2. og 3. Artilleribataillon. — Afholdelse af større samlede Lejr- eller Kantonnementsøvelser bortfalder i 1907«.

Kvaliteten er betegnet som normal. Sukkerroer have givet et Mængdeudbytte, der er betydeligt under det normale, medens Kvaliteten skønnes at være god. Bedømmelsen af Runkelroer er noget gunstigere, men dog som Helhed under Middelhøst, hvad Mængdeudbyttet angaar, medens Kvaliteten er over Middelhøst. Kaalroerne have givet noget under Middelhøst i Mængdeudbytte, medens Kvaliteten har været normal. Turnips-Afgrøderne have givet Middelhøst i begge Henseender.

Af Høafgrøderne har Agerhøet som Helhed givet over Middelhøst. Høsten af Enghø har været noget mindre, men dog over det normale. Kvaliteten af Høafgrøderne maa som Helhed mindst betegnes som Middelhøst. Sommergræsningen har som Helhed givet en Del over det normale, og de fleste Steder har Græsningen endog været særdeles rigelig.

Plantesygdomme ere ikke optraadte i særlig ondartet Grad, om de end paa sine Steder have forvoldt mere eller mindre Skade. Sommerens kolde og fugtige Vejr virkede hæmmende paa alle de Insekter, der særlig trives i Solskin og Varme. I Følge en velvillig Meddelelse til Tidsskriftet fra Fru cand. mag. S. Rostrup have hverken Angrebene af Glimmerbössen, Bladlus, Jordlopper, Knoporme, Frit- eller Bygfluen været ondartede. Stor Skade er derimod foraarsaget af Smelderlarver og Kaalfluens Larver. Ved Angreb af de første har Vaarsæden i Maj Maaned mange Steder lidt meget, ligesom de have ødelagt en Del Rodfrugter. Men langt mere ere disse, d. v. s. Kaalroer og Turnips, blevne ødelagte af Kaalfluens Larve. I Juli Maaned begyndte den at udtynde Kaalroemarkerne og fortsatte derefter særlig paa de sildig saæde Turnipsmarker. Der har i Efteraarsmaanederne været klaget over meget ondartede Angreb af denne Larve.

Kornpriserne have været ualmindelig høje, og i væsentlig Grad har sikkert den Omstændighed bidraget hertil, at Verdenshøsten i 1907 har været betydelig mindre end Verdensforbruget. Dette sidste anslaaes for Tiden til

ca. 315 Mill. Tons, medens det ungarske Landbrugsministerium har beregnet Høstudbyttet 1907 til ca. 308 Mill. Tons. Dertil kommer, at Forbruget af Korn hvert Aar stiger saa stærkt, at man mener, at Beholdningerne af Korn i de senere Aar ikke have kunnet holde Skridt med det. Der er udført noget Byg til England og nogen Havre til Norge, Sverige og England, men iøvrigt have Afsætningsforholdene ikke været særlig gunstige i Efteraaret. En Trøst er det dog for Landmanden, at han har Korn nok til Hjemmeforbrug, og de høje Priser paa Kraftfoder falde derfor ikke saa tungt for Brystet, som Tilfældet vilde have været, hvis der havde været smaat med Hjemmekorn.

Foderstofpriserne have været høje hele Aaret, særlig paa Oliekager og Klid. Forbruget af Foderstoffer var betydeligt i det første Halvaar, hvorimod det milde Efteraar, der bevirkede, at Kvæget kunde holdes meget længe ude, i betydelig Grad nedsatte Forbruget. Dog danner Hvedeklid en Undtagelse, thi til Trods for de høje Priser forlanges dette mere og mere og ikke blot herhjemme, men ogsaa i Tyskland og Sverige. Som sædvanlig er Bomuldsfrøkagen den Kage, der benyttes mest, men desværre have Afskibningerne særlig fra New Orleans ladet meget tilbage at ønske baade i Retning af for lidt Fedt og for mange Skaller. Atter i 1907 har Maisen været af daarlig Kvalitet, særlig den amerikanske. Dog har Afskibningen fra Donaulandene været god og Kvaliteten holdbar, ligesom den i Efteraaret fremkomne La Plata Mais har været af temmelig god Kvalitet.

Fra Kvægbrugets Omraade bør det noteres, at der i 1907 ligesom i tidligere Aar er indført en Del Jerseykvæg, som finder Anvendelse paa forskellige Steder i Landet, særlig i Vendsyssel. Denne Avl drives fremdeles som Renavl, kun i ganske enkelte Tilfælde anvendes Jerseytyre i Krydsningsavlens Tjeneste.

Vor Afsætning af Kvægavlens Produkter er foregaaet

uanfægtet i de gamle Spor. Norge tillod i Juli Maaned Indførselen af levende dansk Kvæg; der ligger i denne Tilladelse en Indrømmelse af vort Kvægs udmærkede Sundhedstilstand, hvorfor den maa glæde, og der er da ogsaa gaaet noget levende Kvæg derop. Men Tilladelsen faar dog næppe for Tiden nogen større Betydning, thi det er sikkert fordelagtigere for os at udføre Kød end levende Kvæg til Norge.

I 1907 har der ikke fundet nogen Udførsel Sted af Husdyr til det egentlige Rusland, derimod er der udført nogle Yorkshiresvin fra Avlscentret paa Thorslundegaard til Finland. Som meddelt i forrige Aarsberetning udførtes der i 1906 bl. a. 85 Køer og Tyre til de kejserlige Avls-gaarde ved Peterhof og Czarskoje Sselo. Der var Tale om yderligere i Fjor at købe 50 Køer, men Tiden blev for fremrykket, saa Indkøbet maatte udskydes til i Aar, hvad der ogsaa var Tilfældet med 32 Stykker til en Godsejer i russisk Polen.

I det russiske Landbrugsministerium er Opmærksomheden henvendt paa Danmark, og det er ikke umuligt, at der i de nærmeste Aar ved dets Foranstaltning vil blive foretaget Studierejser hertil af opvakte russiske Bønder-sønner, hvilket formentlig bliver til Gavn for os, idet Opmærksomheden derved vil blive henledet paa os, og vi ville komme til at deltage i den Indførsel af Kvæg og Svin, som Rusland ikke kan undvære, naar Landbruget bliver sat mere i System og kommer i en fastere Form, end det nu er Tilfældet.

I 1906 besøgte en officiel Kommission fra østrigsk Galizien Danmark for at lære vort røde danske Malkekvæg at kende; Kommissionen fik det Indtryk, at det vilde egne sig godt til Forbedring af det galiziske Landkvæg, og i 1907 har Kommissionen atter været her og købt paa Fyn 2 Tyre, 8 Køer og 4 Kvier til Forsøg. $1\frac{1}{4}$ -Aar gl. Tyre betaltes med 6 à 700 Kr. Stykket, Køerne med 375 à 500 Kr. og Kvierne med 325 à 350 Kr. Lykkes Forsøget,

vil det, efter de faldne Udtalelser at dømme, have et større Opkøb af rødt dansk Malkekvæg til Følge.

Naar engang Fremtidens Axel Appel eller S. P. Petersen skriver den jyske Kvægavls Historie, ville Dagene den 13. og 14. September 1907 sikkert blive nævnte som de, da den bedste jyske Kvægstamme splittedes for alle 4 Verdenshjørner. Naar den jyske Kvægrace nu er naaet op i Rækken blandt de udviklede Kulturracer af Malkekvæg, skyldes det hovedsagelig dygtige Opdrætters Arbejde, og blandt disse først og fremmest Godsejer Harald Branth. Det er en Kendsgerning, at ingen Andens Arbejde i den Grad har sat sit Præg paa Udviklingen som hans, og nu, da han sluttede sin Opdrættervirksomhed, stod denne saa højt som nogensinde tidligere: Ungkvægsbesætningen paa Sdr. Elkjær var efter Kyndiges Udsagn saa fortrinlig som maaske næppe noget Aar før. De to nævnte Dage bortsolgte han ved Auktion sin berømte Elkjærbesætning paa 279 Dyr for ca. 126,000 Kr. Den højeste Pris — 4000 Kr. + 340 Kr. i Auktionssalær — opnaaede Stamtyren Elkjær Drost, der solgtes til Proprietær Petersen, Borupgaard. Denne Tyr tilkendtes paa Statsskuet 1907 1. Kl. 1. Grad, m. a O. den højeste Anerkendelse. Den bedst betalte Ko, der købtes af Etatsraad Bornholt, Løvenborg, opnaaede 1360 Kr. Gennemsnitsprisen, der opnaaedes for Køerne, var ca. 500 Kr., Tyrene kostede 900—1000 Kr., Tyrekalvene 4—600 Kr. og de drægtige Kvier 3—600 Kr.

I de sidste Dage af Januar Maaned kom der nogle Sendinger argentinsk Okse- og Faarekød til Kjøbenhavn, og det hed sig, at store Sendinger vilde følge. Men i Henhold til Bekendtgørelsen af 13. Juni 1896 forbød imidlertid Landbrugsministeriet Indførselen. Første Gang vi i vor Lovgivning finde Bestemmelser om Forbud mod Indførsel af Husdyr fra Lande med smitsomme Sygdomme og af raa Handelsprodukter (derunder Kød) af saadanne er i Loven af 29. December 1857, og i et halvt-

hundrede Aar ere saadanne Forbud opretholdte, hvad der vel ogsaa er det sikreste for os. Saaledes har f. Eks. Tyskland forbudt Indførselen af argentinsk Kød, og der kunde unægtelig tænkes at ligge en Risiko for vor Kødudførsel til denne Kunde, hvis vi gav Indførselen fri. Dertil kommer, at det frosne argentinske Kød næppe passer for vort Marked, og en Indførsel vilde i hvert Fald sikkert ikke blive permanent, saa længe vi savne Koleanlæg, fra hvilke Kødet kan sælges til hurtigt Forbrug.

Efterspørgselen efter Heste har været livlig Aaret igennem, og vi ere vistnok for Tiden saa temmelig udtømte for en egentlig Handelsvare, hvad der bl. a. har medført, at vi ikke blot have indført større Heste end sædvanlig fra Rusland — Importen kommer nu ikke blot fra Østersøprovinserne, men ogsaa fra saa fjerne Egne som Sletterne ved Uralbjergene —, men at vi have faaet Heste fra Sverige og England, ligesom Tilførselen af islandske Heste var større i Efteraaret end sædvanlig*). Vore tyske Kunder have betalt gode Priser, og lige saa lidt som i 1906 have vi i 1907 mærket noget til Virkningerne af den forhøjede Told.

For Svineavlens har Aaret ligeledes været godt, Landsvineavlens gaar stadig fremad, Afsætningen af Flæsk har været livlig og Priserne gode. Og dog har Svinefedningen næppe været nogen særlig indbringende Forretning paa Grund af de høje Føderstofpriser, saaledes at man har set det Særsyn, at paa Grund af disse have [den gode Flæskenotering tiltrods] Priserne paa Pattegrise været meget lave. Der er da desværre Udsigt til, at Svineproduktionen vil aftage. — Af særlig Interesse er den i Fjor oprettede Forsøgsstation hos Proprietær Brandt paa Elsesminde i Sanderum ved Odense. For private Midler

) Der oprettedes i Foraaret en Forening til Anskaffelse af Husmandshestene fra Island med Dyrslæge Svend Larsen som Formand. I Sommeren 1907 vedtog Altinget, at der fremtidig kun maa udføres fejlfri Heste i godt Huld i en Alder fra 4 til 10 Aar (3-Aars Heste kunne dog udføres, naar de ere store og smukke).

er denne Forsøgsstation oprettet for at underbygge Ledelsen af Svineavlen med faktiske Oplysninger om Slagteværdien og Triveligheden af Afkommet af de mest lovende Stamdyr fra Landcentrene og Yorkshirecentrene, eventuelt tillige Krydsninger af kendt Afstamning. Forsøgs-laboratoriet har alt i en Aarrække foretaget lignende Undersøgelser med samme Formaal, men efter en nogen anden Plan og i mindre Udstrækning; Laboratoriet har vedblivende med dette Forsøgsvæsen at gøre, idet selve den forsøgsmæssige Side af Sagen er lagt i dets kyndige Haand, medens de samvirkende fynske Landboforeningers Udvalg til Svineavlens Fremme udpeger Forsøgs-individerne. Midlerne til denne stort anlagte, vedvarende Forsøgsvirksomhed tilvejebringes af Svineslagterierne, Landboforeningerne og Laboratoriet, men ogsaa Center-ejerne yde Sagen pekuniær Støtte, idet de ere gaaede ind paa at levere Forsøgssvinene til en forholdsvis lav Pris. Lignende Forsøgsstationer som den paa Elsesminde ville i dette Aar blive oprettede i Jylland og paa Sjælland, og disse Stationer ville forhaabentlig bidrage til en solid Udvikling af Svineavlen. Allerede den korte Erfaring fra Elsesminde viser, at man ved rationel Pleje og Foderets rigtige S sammensætning kan opnaa en betydelig større Tilvækst end i de almindelige Svinehold, og man paatænker nu at lade enkelte unge Landmænd uddannes i Svinets Røgt og Pleje paa Elsesminde for derefter at stille dem til Raadighed for Landbo- og Svineavlsforeningernes Medlemmer.

For Mejeribrug et har 1907 i det hele og store været et godt Aar. Vel have Foderstofpriserne som omtalt været høje, men Sommergræsningen var rigelig, og Køerne kunde holdes længe ude, og vel var Smørrets Gennemsnitspris i Landbrugsaaret 1906—07 ca. 96 Øre mod ca. 1 Kr. i 1905—06, men i Aarets sidste Maaneder vare Priserne høje og naaede i 2 Uger i Oktober 111 Kr. eller en Højde, som vi skulle 8 Aar tilbage for at finde overgaaet.

Dertil kommer et større Mælkeudbytte end i de foregaaende Aar og gode, delvis høje Ostepriser. — I Smørnoteringen har der atter fundet en Ændring Sted. En Meddelelse af 11. Marts fra Grosserer-Societetets Komite gav Underretning om, at efter Forhandlinger mellem Repræsentanter for Landbrug, Mejeribrug og Handelsstanden skal Grundlaget for Kjøbenhavns Smørnotering fremtidig være: Smørprisstatistikens Gennemsnitstal i hele Kroner for den foregaaende Uge med Tillæg eller Fradrag af Markedets Svingningstal i den paagældende Uge. Denne Ordning er vel ensbetydende med et Fremskridt, men ved at Smørprisstatistikens Middeltal kun gives og offentliggøres i hele Kroner, komme mindre Svingninger ikke til at gøre deres Indflydelse gældende paa Noteringen, og et fuldt paalideligt Udtryk for Markedets Tilstand bliver denne altsaa endnu ikke. — Det er glædeligt at erfare, at Mælkebedømmelsesforeningerne mere og mere bidrage til at vække Interessen hos Andelshaverne for at levere ren Mælk, og at Hygiejnen i Mejerierne — Bade, W. C., Mejeridragter og Renlighed i det hele taget, Indførelse af Forbindingskasser m. m. — stadig gaar fremad.

Medens vor Osteudførsel i 1906 stærkt nærmede sig til at kunne dække Indførselen, er Eksporten gaaet tilbage i Fjor. Grunden hertil maa søges i det hjemlige Markeds udmærkede Efterspørgsel efter og høje Priser paa Ost, hvad der har gjort det mindre fordelagtigt at udføre til de i Udlandet raadende Priser. Mejerierne burde kunne udvide deres Produktion i en Periode med saa godt et Hjemmemarked som indeværende Aars; da Reglen imidlertid er, at deres Pris paa Skummetmælk ikke retter sig efter Prisen paa Ost af denne, men holdes paa et og samme lave Standpunkt, komme de høje Ostepriser ikke til — hvad de burde — at indeholde en Opfordring til Landmændene om kun at bruge af Skummetmælk til Foder, hvad der er absolut nødvendigt. Det er ikke til Gavn for vor saa godt begyndte og ret lovende Eksport, at vi paa Grund af Hjemmemarkedets høje Priser pludselig ind-

skrænker den meget betydeligt, og derfor vilde det særlig nu være rigtig, om Mejerierne tog under alvorlig Overvejelse at rette Prisen paa Skummetmælk efter Prisen paa Ost af samme.

De danske Andelsmejeriers 25-Aars Jubilæum fejredes den 10. Juni med en Fest paa Hjedding Andelsmejeri i Ølgod Sogn (Vestjylland). Vel blev i Karlslunde paa Fyn i Aarene 1875—83 Mælken fra forskellige Ejendomme samlet til en Fællesbehandling, men ikke paa noget Andels-Grundlag, medens Hjedding er det første danske Mejeri, hvor dette siden 1882 finder Sted.

Af Interesse for vort Mejeribrug er den i England vedtagne Smørlov, hvis Hensigt er at forhindre de hyppige Smørforfalskninger*). Loven tillader kun Salg af Smør med højst 16 pCt. Vand. Allerede i 1902 fastsattes det i England, at Smør med over 16 pCt. Vand skal anses for forfalsket, »indtil det modsatte bevises«, man er altsaa nu kommet bort fra den Indskrænkning, der fulgte med dette Udtryk, og har gjort Grænsen for Vandmængden, 16 pCt., absolut. Nu, da baade England og Tyskland har sat den samme, bestemte, Grænse for Smørrets Vandmængde, vil det af Hensyn til vort Smørs Renommé være endnu vigtigere end tidligere, at der ikke udføres dansk Smør med over 16 pCt. Vand. Man tør sikkert gaa ud fra, at den engelske Kontrol vil blive skærpet, og Smør med 16.01 pCt. Vand rammes af Loven.

Paa P l a n t e a v l e n s Omraade har der været Liv og Fremgang. Efterspørgselen efter de ved Planteavlsvudvalgene udbudte ny og gode Stammer af de forskellige Kornsorter har været overordentlig stærk i 1907, hvad der i væsentlig Grad bidrager til, at Landets Sædmarker nu mere og mere besaas med gode Stammer i Stedet for med de gamle, usikre, blandede og som oftest lidet foldrige

*) Man har, efter hvad Sveriges Landbrugskonsulent i England, Fr. Bagge, oplyser, beregnet, at mindst 25 pCt. af det i England udbudte Smør er forfalsket.

Sorter. Kampen mod Ukrudtet har fortsat sig, og i Fjor har man for første Gang i s t ø r r e Udstrækning begyndt at benytte Jærnvitriol til Bekæmpelse af Agerkaal. De foregaaende Aars levende Interesse for Lucernen har holdt sig, og af Grøntfoder-Majs, hvis Dyrkning begyndte i 1906, blev der i Foraaret 1907 saaet ikke ringe Mængder; den kolde Sommer var imidlertid Planten ugunstig, hvad der vel nok vil svække Interessen noget for denne Plante. Endelig kan det nævnes, at Spørgsmaalet om Anvendelse af Kalk har i Fjor været mere aktuelt end nogen Sinde før, hvortil sikkert de lave Priser paa Kalk i væsentlig Grad have bidraget. — Som i de foregaaende Aar er der fra Statens Planteavlsudvalg udsendt de sædvanlige, kortfattede og klare »Meddelelser« samt en Række udførlige Beretninger om Resultaterne af Forsøg, foretagne paa Statens Forsøgsstationer, ligesom de provinsielle Planteavlsudvalg have udgivet Resultaterne af de lokale Markforsøg m. m. i lærerige Beretninger.

Der har i 1907 vist sig en voksende Interesse for M a s k i n p r ø v e r. Dette har ikke blot givet sig et Udtryk i, at Statsbevillingen til disse atter er bleven forhøjet til dens oprindelige Størrelse af 5000 Kr., men ogsaa i Bestræbelser for at faa forøget det Omfang, i hvilket Maskinprøver afholdes. Efter den Udstilling af Landbrugsmaskiner, som Industriforeningen foranstaltede i Efteraaret 1906, blev der nedsat et Udvalg med den Opgave at undersøge Forholdene for Maskinprøvers Afholdelse i Udlandet og fremkomme med Forslag til en Udvidelse af Prøverne herhjemme. I September Maaned 1907 afholdt Udvalget et Møde med Repræsentanter for Kjøbenhavns Industriforening, Dansk Fællesindkøb af Landbrugsmaskiner, Mejeristforeningen og Mejeriforeningerne, Landbrugsskolerne, de samvirkende Landboforeninger og Landhusholdningsselskabet. Man vedtog paa dette Møde at indgaa til Landbrugsministeriet med Andragende om at nedsætte en Kommission under Navn af »Prøvekommiss-

sion for Landbrugs- og Mejerimaskiner«, hvis Opgave skal være dels paa eget Initiativ og dels efter Anmodning at lade udføre Prøver og Undersøgelser med Maskiner og Redskaber, henhørende til Landbrug og Mejeri, til Belysning af deres Egenskaber og Betydning. Man tænker sig en Prøveanstalt rejst i Forbindelse med Forsøgslaboratoriet; den vil forudsætte en Bevilling en Gang for alle af 20,000 Kr. og en aarlig Bevilling af 12 til 16,000 Kr.; man tænker sig endvidere, at en større Del af Prøverne vedbliver at være ambulante, medens selvfølgelig den nærmere Planlæggelse maa overlades til den Kommission, som man ønsker nedsat ved Landbrugsministeriets Foranstaltning. — Andragendet til Landbrugsministeriet ventes indsendt i en nær Fremtid.

Malkemaskinerne have været meget omtalte i det forløbne Aar, og der er paa Rosenfeldt, Ourupgaard og Ragnesminde anstillet Prøver med 3 Malkemaskiner af forskellig Konstruktion, der hver især synes at frembyde gode Betingelser for Anvendelse. Forsøgslaboratoriet har anstillet Prøver med disse Maskiner, og man afventer med megen Interesse Resultatet af Prøverne. Men efter hvad der alt foreligger af Erfaringer baade hjemme og ude, tør man allerede nu sige, at Maskinmalkning er praktisk gennemførlig og vil kunne spare megen Haandkraft.

Elektricitetens Anvendelse i vort Landbrug er i stærk Fremgang, og Loven om elektriske Stærkstrømsanlæg af 19. April 1907 har aabnet Muligheder for at føre Elektriciteten ud i Afstande og til Steder, paa hvilke man ikke tidligere har kunnet benytte den. Det var i Efteraaret under Overvejelse at oprette mindst 3 større Stærkstrømsanlæg paa Sjælland og et tilsvarende Antal i Jylland, og Bevægelsen vil sikkert tage yderligere Fart. En saa kyndig Mand som Professor la Cour mener, at Elektriciteten særlig vil finde Anvendelse ved Gaardarbejde, til Erstatning af Menne-

skers og Dyrs Arbejde, medens Forholdene her i Landet næppe egne sig for dens Anvendelse til egentlig Markarbejde i samme Udstrækning som f. Eks. i Tyskland — Pløjning ved Hjælp af Elektricitet kræver saaledes bl. a. store og jævne Marker. Stærkstrømsanlæg deles som bekendt i Højspændings- og Lavspændingsanlæg. De første ville finde Anvendelse ved Byer eller i tæt befolkede Egne, de sidste ville brede sig til de tyndt befolkede Egne, og de ville muligvis i forholdsvis kort Tid omforme største Delen af de nuværende elektriske Anlæg paa Landet uden dog (efter Statskonsulent Birks Anskuelse) at udløse de større, gode Kraftmaskiner, men snarere bringe disse i Forbindelse, saaledes at mange komme til at arbejde paa samme Net.

Det er næsten en Trivialitet at sige, at Arbejderforholdene atter have været vanskelige i det forløbne Aar. Da det i 1906 havde vist sig besværligt eller umuligt at faa den nødvendige Arbejdskraft fra Galizien, rejste et Udvalg bestaaende af Dhrr. Kammerjunker H. E. v. Beck, Direktør G. Faye og Hofjægermester A. Tesdorpf til Wien og Galizien for at forhandle med Myndighederne der. Disse Forhandlinger have ført til, at de galiziske Myndigheder, der tidligere saa med uvilige Øjne paa Udvandringen til Danmark, have forandret Syn paa denne, vi kunne nu lade vore galiziske Fæstemænd og Fæstepiger, der høre hjemme i Galizien, fæste Folk uden at blive generet af Myndighederne. Kun fordres det, at de fæstede Folk skulle gaa gennem Regeringsbureauerne og betale det lovlige Gebyr, samt at der ikke tages Betaling af de fæstede Folk. At Myndighederne ere gaaede ind herpaa, er ret forstaaeligt, idet vore Fæstepiger paa en vis Maade blive en Slags Agenter for Regeringsbureauerne derved, at Folkene skulle viseres gennem disse. Det nævnte Udvalgs Arbejde synes allerede i Fjor at have sat Frugt, det Antal galiziske (og

polske) Arbejdere, der vare beskæftigede i vort Landbrug, raaede op til ca. 7000 eller nogle Tusinde flere end i 1906. Foruden Galizerne (og Polakkerne) har der i 1907 antagelig arbejdet et Par Tusinde fremmede Landarbejdere — Svenskere, Tyskere o. a. — her i Landet, saaledes at det samlede Antal fremmede Landarbejdere naar op til ca. 9000. I Følge en af Statens statistiske Bureau foretagen Opgørelse benyttede ca. 200 Bøndergaarde, ca. 130 Proprietærgaarde (12—20 Tdr. Htk.) og ca. 450 store Ejendomme (20 Tdr. Htk. og derover) polsk Arbejdskraft. Jylland har taget mellem 1500 og 2000 af de fremmede Arbejdere, Øerne Resten og af disse atter Lolland-Falster de fleste*).

Der gøres nu ikke lidt for, at galiziske og andre fremmede Folk kunne befinde sig vel her i Landet, og dette er sikkert ogsaa en aldeles nødvendig Betingelse for ogsaa i Fremtiden at kunne faa dem herop. I April 1907 overdrog Indenrigsministeriet Sekretær ved Arbejdsraadet, cand. jur. V. R. H a a r l ø v, ved Rejser rundt i Landet at gøre sig bekendt med de Forhold, under hvilke de fremmede Arbejdere leve og virke her i Landet og eventuelt yde dem fornøden Bistand og Vejledning. Og i Efteraaret dannedes under Navn af »Landbrugets Ulykkesforsikring for udenlandske Arbejdere i de danske Østifter og paa Samsø« en Forening, der traadte i Kraft nu til den 1. Januar med en ulønnet Bestyrelse og en ulønnet Repræsentant i hver Jurisdiktion, saaledes at Foreningen vil blive saa billig, som det paa nogen Maade er muligt. Foreningen vil yde en tilskadekommen Arbejder, der er i Tjeneste hos en i Foreningen indmeldt Arbejdsgiver, 75 Øre i Dagpenge (indtil 250 Dage), i Tilfælde af Invaliditet faar Arbejderen indtil 1000 Kr., og omkommer han faar hans efterladte indtil 500 Kr. Der nedsættes et Nævn til at bestemme Erstatningens Størrelse. Naar det af Indenrigs-

*) I Sverige opgives Antallet af »Sæsonarbejdere« (fra Galizien og russisk Polen) i 1907 til ca. 3000; af disse arbejdede de 2300 i Skaanes Sukkerroe-Egne.

ministeren forelagte Lovforslag om Erstatning for Ulykkestilfælde, der rammer Landbrugets Arbejdere, er vedtaget og traadt i Kraft, vil Foreningen blive opløst. Det vides, at Oprettelsen af denne Forening har gjort et godt Indtryk hos de galiziske Myndigheder, og det tør haabes, at Danmarks Stilling med Hensyn til at faa galiziske Arbejdere fra at have været ugunstig nu vil blive gunstig.

I denne Forbindelse kan det maaske interessere at høre, at det i en af *K r e i s - A r b e i t s v e r m i t t l u n g s - a m t i n K r a k a u* i Juli 1907 afgiven Beretning oplyses, at der fra 1. Januar—31. Maj udvandrede 121,930 »landwirtschaftliche Saisonarbeiter« fra Galizien til Tyskland, Danmark og Sydsverige. »Sæsonudvandringen — hedder det — er nu saa stærk, og den bunder saa dybt i vore Landarbejderes Sind og deres Lyst til nyt (Neuheitsbegierde), at derfor Tiden ikke er noget Haab om at kunne overvinde den. Naar der til disse 121,930 Sæsonudvandrere i det nævnte Halvaar endnu lægges 40,000 galiziske Udvandrere til oversøiske Lande, er det intet Under, at der i Galizien, som væsentligst er et Landbrugsland, er en følelig Mangel paa Landarbejdere.« Paa denne Mangel søge de galiziske Godsejere nu at bøde ved at faa indført Arbejdskraft fra Udlandet, særlig fra Rusland.

Ofte hører man den Paastand, at Tyngdepunktet i vort Landbrug ligger i *H u s m a n d s b r u g e t*. I rent økonomisk Henseende har dette imidlertid ikke den samme Betydning som de store Gaarde end sige som Bøndergaardene. Til de første hører mellem $\frac{1}{6}$ og $\frac{1}{7}$ af al Landets Hartkorn, til Bøndergaardene henimod $\frac{3}{4}$ og til Husene knap $\frac{1}{9}$. Men Husmændene ere langt de talrigste: der er, angivet i runde Tal, 2000 store Gaarde, 75,000 Bøndergaarde og 170,000 Smaaejendomme. Regnes de jordløse Husmænd med, findes der ca. 200,000 Husmænd her i Landet. Husmandsstanden er Landets største Befolkningsgruppe, og denne Gruppe vil i de kommende Aar sikkert tiltage stærkt (Udstykningerne). Sociale

og økonomiske Bevægelser inden for den fortjene unægtelig den største Opmærksomhed.

Rent landøkonomisk set har der hidtil intet været, der har skilt Husmandsbruget fra Gaardmandsbruget. Er det første end det mest intensivt drevne, er der mellem det og det sidste kun en Grads- og ikke en Kvalitetsforskkel. Husmandsbruget har ikke sondret sig ud med almindelig Spadekultur, med Dyrkning af Have- og Handelsplanter, med specielle Bierhverv, men det har fulgt det almindelige Landbrugs Udvikling. I en Række Aar har der da ogsaa været et godt Samarbejde mellem Husmændene og de større Landbrugere baade i Landboforeningerne og i Andelsforetagenderne. Men i 1901 begyndte Husmændene at oprette deres egne, selvstændige Foreninger, Husmandsforeningerne, og i de følgende Aar har der blandt dem været en voksende Tendens til at udsondre og selv lede økonomiske Forhold vedrørende Husmandsbruget. Intet foregaaende Aar har denne Tendens været stærkere end i Fjor, og særlig stærkt har Kravet været om, at Husmændene selv skulle bestyre Bevillingerne til Husmandsbrugets Fremme.

Af Landbrugsministeriet blev der allerede i 1906 nedsat en Kommission paa 10 Medlemmer — hvoraf de 6 vare Landboforeningernes og de 4 Husmandsforeningernes Repræsentanter — til at fremkomme med Forslag vedrørende Administrationen af følgende Bevillinger til Landbrugets Fremme: 1) til Planteavl, 2) til Afholdelse af landøkonomiske Foredrag og 3) til Præmier for ypperlig Dyrkning af Huslodder og til Rejseunderstøttelse for Husmænd.

Angaaende Bevillingerne til Planteavlens Fremme og til Afholdelse af landøkonomiske Foredrag herskede der ikke væsentlig Uoverensstemmelse mellem de forskellige Repræsentanter. Hvad de første Bevillinger angaar, foreslog Landboforeningernes Repræsentanter, at Statstilskudet — i 1906—07 50,000 Kr. — søgtes forhøjet og fremtidig sattes til Halvdelen af de af Foreningerne selv an-

vendte Beløb; Husmandsforeningerne burde her have lige Vilkaar med Landboforeningerne. Hvad Statsbevillingen til Foredragene angaar, foreslog Landboforeningernes Repræsentanter, at Halvdelen gik til Landboforeningerne og Halvdelen til Husmandsforeningerne. Disse Forslag tiltraadtes af Husmandsforeningernes Repræsentanter. Hvad endelig Bevillingen til Præmiering af ypperlig dyrkede Huslodder og til Rejseunderstøttelser til Husmænd angaar, foreslog Husmandsrepræsentanterne, at de helt overlodes til Husmandsorganisationernes Administration under Ansvar overfor Landbrugsministeriet eller en af dette anerkendt Institution. Herimod protesterede Landboforeningernes Repræsentanter, de fandt Kravet baade »urigtigt og uretfærdigt«, thi Landboforeningerne have gjort et stort og uegennyttigt Arbejde for denne Sag, og de have flere Husmænd som Medlemmer end Husmandsforeningerne. For at give Husmandsforeningerne den Indflydelse, »der med Rette tilkom dem«, foreslog de, at »Beløbet fordeles mellem Landsdelene af Landbrugsministeriet efter Indstilling af et Udvalg, bestaaende af en Formand, der vælges af Landbrugsministeriet, og 4 andre Medlemmer«, hvoraf de 2 vælges af Husmands- og de 2 af Landboforeningerne.

Ministeriet fulgte Landboforeningernes Repræsentanter og foreslog, at Bevillingen til Planteavlens Fremme blev forhøjet med 50,000 Kr. og Tilskudet til Afholdelsen af landøkonomiske Foredrag med 2000 Kr. til lige Fordeling mellem Landboforeningerne og Husmandsforeningerne, ligesom det ikke fandt, at »der er nogensomhelst Grund« til helt at unddrage Fællesforeningernes Administrationen af Bevillingerne til Præmiering af ypperlig dyrkede Huslodder og til Rejseunderstøttelser, men disse Bevillinger burde, som foreslaaet af Landboforeningerne, fordeles mellem Landsdelene efter Indstilling af et Udvalg.

Rigsdagen fulgte Ministeriet, og der blev i Foraaret 1907 nedsat et »L a n d s u d v a l g«, der altsaa foretager Fordelingen mellem Landsdelene af Bevillingerne til Præ-

miering af Huslodder og til Rejseunderstøttelser. Dette Udvalg bestaar af Friskolelærer P. P e d e r s e n, Søllinge, (Formand; valgt af Ministriet), Husmændene K a r l H a n s e n, Ankerstræde, og J e n s T h o r s e n, Vejen, valgte af Husmandsforeningerne, og Forpagter H ø f f d i n g, Strandegaard, og Folketingsmand P i n s t r u p, Godensgaard, valgte af de samvirkende danske Landboforeninger.

Fordelingen indenfor hver enkelt Landsdel samt Ledelsen af Rejserne er lagt i Hænderne paa p r o v i n s i e l l e U d v a l g, der vælges af Landbo- og Husmandsforeningerne. Under disse provinsielle Udvalg sortere atter (som et 3. Led!) Kredsudvalg, hvis Opgave er at foretage den lokale Præmiering.

Foruden de ovenfor nævnte Bevillinger er der endnu Bevillingerne til Understøttelse af Ubemidlede Deltagelse i Landbrugskursus paa de af Ministeriet godkendte Skoler, i de vandrende Landbrugskursus og i Husholdningskursus. Husmandsorganisationerne ville ogsaa have Haand i Hanke med disse Bevillinger, men endnu administreres de af de landøkonomiske Fællesforeninger.

I Juni Termin 1907 begyndte Husmandshypothekforeningen sin Virksomhed*), der er det første store økonomiske Foretagende, hvorom Husmænd fra alle Landets Egne have samlet sig. Det vil sikkert blive efterfulgt af andre. Der arbejdes nu for, at Husmændene kunne faa deres egne Sparekasser, Brandkasser og Kreaturforsikringselskaber, ja der er ogsaa fremkommet Ønsker om egne Svineavlsforeninger, Tyreforeninger, Dyrskuer m. v. Ikke faa se med Ængstelse paa disse Bestræbelser fra Husmændenes Side for at faa brudt det økonomiske Samarbejde med de større Landbrugere, og de frygte for, at den hidtil raadende Samdrægtighed mellem de forskellige Lag af Landbefolkningen skal blive afløst af Splittelse og Misundelse. Er det end med et Suk, man tænker tilbage paa tidligere Tidens Fællesskabsfølelse, maa

*) Jvnfr. »Tidsskrift for Landøkonomi«, 1907, S. 19.

man dog ikke glemme, at al Fremskridt og Liv er betinget af Uro og Brydninger, og man maa trøste sig med H o l b e r g s Ord om, at »det er Mennesket tjenligere at trætte og tviste end ligesom umælende Kreaturer at leve udi en brutal Samdrægtighed.«

Udstykning af større Landejendomme er fortsat i 1907, og ikke uden en vis Bekymring ser man paa den Bevægelse, der blev indledet ved Loven af 6. April 1906 om Udlaan af Statslaanefonden til Udstykning af større Landejendomme. Der er af Fonden i Fjor udlaant 31,000 Kr. til »Sydthys Udstykningsforening«, 40,000 Kr. til »Aalborgegnens Forening for Udstykning af større Landejendomme« og 30,000 Kr. til »Foreningen til Opkøb og Udstykning af større Landejendomme i Roskilde Amtsrads-kreds«. Desuden har Finansministeriet godkendt Vedtægterne for følgende 4 Foreninger: »Foreningen til Opkøb og Udstykning af større Landejendomme i Sjællands Stift«, »Foreningen til Opkøb og Udstykning af Landejendomme i Bornholms Amt«, »Østvendssysels Forening for Udstykning af større Landejendomme« og »Foreningen til Opkøb og Udstykning af Landejendomme i Maribo Amt.«

Af ny Foreninger er der dannet følgende: 1 Landboforening (Jylland), 3 Mælkebedømmelsesforeninger, 3 Andels-Kreatureksportforeninger (i Randers, Hobro og Nykjøbing F.), 1 Mejeriforening (Hobro), 1 Frøavlerforening og et Par større Sammenslutninger af Husmandsforeninger. I Marts Maaned stiftedes Foreningen »Samvirke«, hvis Formaal er »at udbrede Kundskab om og Forstaaelse af de Fællesinteresser, som Landbrug og Industri skal søge fremmet. Man gaar ud fra den Betragtning, 1. at Landbrug og Industri er lige afhængige af hinanden, 2. at Land- og Bybefolkning ikke kan undvære hinanden, og 3. at de to Stænder tjener sig selv bedst og Landet bedst ved forstaaende Samarbejde«. »Land og By skal ikke strides og gaa hver sin Vej, de skal følges ad.«

Dette sunde og gode Formaal vil Foreningen søge fremmet ved at vække Opmærksomhed for Hjemmemarkedets Betydning og for det formaalstjenlige i, at vort Landbrug avler, hvad den indenlandske Industri og købende Befolkning har Brug for, i hvilken Henseende man særlig har tænkt paa en udvidet Dyrkning af Handelsplanter som Raps, Rybs, Hør, Hamp, Kommen m. m. Det turde imidlertid være tvivlsomt, om det netop nu er det rigtige Tidspunkt til at faa Landmændene med til en ret gennemgribende Driftsforandring, saaledes som Programmet antyder, og tvivlsomt er det vel ogsaa, om en Genoptagen af Dyrkningen af de gamle Handelsplanter vil være lønnende. Imidlertid er det jo kun paaskønnelsesværdigt, at Foreningen — hvis Formand er Propr. W. Rønne-Lotz, Mariebjerg, og hvis *primus motor* er Redaktør Oehle- rich — vil tage Spørgsmaalet herom op til grundig Under- søgelse.

Paa Fællesforeningernes aarlige Delegeretmøder har der som sædvanlig været en Række Sager af Interesse for Landbruget til Behandling; der er saaledes holdt Foredrag om: Elektricitetens Anvendelse i Landbruget, Grundværdi- beskatningen, Handelen med Mark- og Sædefrø, Oprettel- sen af en Andelsbank, vor Dampskibsforbindelse med England, Mælkepriser og Mælkehandel paa Landet, Re- sultater fra Forsøgene paa Tranekjær, fælles Regler for Kvægskuerne, Handelsplanter o. s. v.

Det Spørgsmaal, der inden for *Andelsorgani- sationerne* har vakt størst Opmærksomhed, er Spørgsmaalet om Oprettelsen af en Andelsbank. Et Ud- valg med Gaardejer And. Nielsen, Svejstrup Østergaard, som Formand er nedsat for at virke for Oprettelsen af en saadan Bank, og den blev diskutteret paa Aarets Dele- geretmøder. Først paa det jyske, hvor man saa godt som uden Diskussion enstemmig vedtog en Resolution for Op- rettelsen af Banken, og efter hvilket der i Jylland er be- gyndt en Garantitegning for denne. Dernæst paa det sjællandske og det fynske Delegeretmøde, paa hvilke imid-

lertid Stemningen var ret kølig over for Banken, mod hvilken der fra flere Sider fremsattes forskellige Indvendinger, ligesom der ikke blev vedtaget Resolutioner angaaende det ønskelige i Bankens Oprettelse. — Verdens-Andelsforeningen (Internationale Cooperative Alliance) afholdt i Dagene fra d. 23.—25. September sin 6. Kongres i Cremona i Italien, paa hvilken Trafikminister Høgsbro, Folketingsmand Blem og Direktør Severin Jørgensen mødte som Delegerede fra Danmark. Denne internationale Forening har hidtil kun udrettet saare lidt af praktisk Betydning for Andelsforeningerne i de forskellige Lande, men paa den 6. Kongres vedtoges det enstemmig at søge gennemført Samarbejde mellem de forskellige Fællesforeninger Verden over om fælles Indkøb m. m., og det er da muligt, at Verdens-Andelsforeningen virkelig kan blive til praktisk Nytte. — Endelig bør det i denne Forbindelse nævnes, at i 1907 ere de første Andelsslagterier oprettede paa Island: 1 i Reykjavik for Faar og Kvæg, der skal drives hele Aaret, og to paa Nordlandet, i Akureyri og Husavik, der kun skulle holdes gaaende i Efteraarsmaanederne, saa længe Faareslagtningen varer. Endnu vil der, antager man, blive oprettet 8 à 9 smaa Faareslagterier. Endelig er det besluttet at oprette (eller er der maa-ske alt oprettet) 2 Andelsbrugsforeninger paa Island.

De under Landbrugsministeriet i Fjor vedtagne Love ere hverken mange eller særlig indgribende. Der er i alt 6, hvoraf de 4 vedrøre Ferskvands- og Saltvandsfiskeri, medens de 2 ere Lovene af 19. April 1907 angaaende Tilvirkning og Forhandling af Margarine m. m. og Forandringer i Lov af 28. Maj 1880 om Vands Afledning og Afbenyttelse. Den sidste Lov indfører ny og tidssvarende Regler med Hensyn til Tilvejebringelse af Vandafledningsanlæg og til Bortfjærnelse af Spildevand, medens **L o v e n o m T i l v i r k n i n g o g F o r h a n d l i n g a f M a r g a r i n e**, der traadte i Kraft den 1. September, paa flere ret væsentlige Punkter adskiller sig fra den hidtil gældende Lov af 22. Marts 1897. Ved Falbyden af Margarine maa

saaledes nu kun benyttes følgende Kvalitetsbetegnelser: Prima, Sekunda, Ekstra, Finest, Fint, et enkelt Bogstav og Sammenstillinger af samme Bogstav samt Tal. Betegnelser som »Kløver-Margarine«, »Ko-Margarine« o. lign., med hvilke driftige Forhandlere have søgt at lokke et naivt Publikum, ere forbudte. Dog skal Ministeren kunne meddele Tilladelse til Benyttelsen af skriftlige eller midlertidige Betegnelser, naar de ikke ere hentede fra Mejeribruget, saaledes f. Eks. en Elefant, en Svane eller lign. Fremdeles er den tilladte Procentmængde af Smørfedt i Margarine nedsat fra 15 til 10 pCt. Margarineoven af 1888 tillod indtil 50 pCt. Smørfedt, Loven af 1897 nedsatte Procenten til 15 (eller det højeste, der fandtes i noget Land, der overhovedet har Bestemmelser om Blandinger) — den nu satte Grænse for Smørfedt ved 10 pCt. er den samme, som Frankrig, England og Belgien have. Endelig skal der gøres opmærksom paa en ny Bestemmelse om »andre Fedtstoffer«, der paabyder, at Fedtstoffer, der ikke ere Smør eller Margarine, samt flødelignende Fabrikater (Fedtemulsioner) ikke maa forhandles under Navn af »Mælk«, »Fløde«, »Smør« eller »Margarine« eller under Navne, hvori disse Ord eller Ordet »Mejeri« indgaa som Led. Enhver, der tilvirker, forhandler, indfører eller udfører flødelignende Fabrikater (Fedtemulsioner), skal skriftlig anmelde Virksomheden for Politiet. Det er sikkert belimeligt, at Fedtarter og Emulsioner nu ere dragne med ind under Loven, og at Reklamebetegnelser som »Kalvefløde« og lignende nu ere forbudte.

Under de andre Ministerier er der vedtaget forskellige Love af større eller mindre Interesse for Landbruget. Der er saaledes Loven af 22. Marts 1907 om Foranstaltninger til Udryddelse af Rotter, der bestemmer, at naar en Forening er dannet med det Formaal at virke for en rationel Udryddelse af Rotter, og der paa en efter Indenrigsministerens Skøn fyldestgørende Maade godtgør, at den for et Tidsrum af 3 Aar raader over mindst 10,000 Kr. aarlig til sit Formaalets Fremme, skal

der i enhver af Landets By- og Sognekommuner paa Kommunens Bekostning træffes Foranstaltning til Modtagelse og Tilintetgørelse af de i Kommunen dræbte og indleverede Rotter. Af Kommunens Kasse ydes et aarligt Tilskud, der skal anvendes til Præmier (paa ikke mindre end 5 og ikke over 10 Øre) for hver indleveret Rotte. Fra Statskassens Side ydes i 3 Aar 30,000 Kr. aarlig, hvoraf indtil en Tredjedel kan anvendes til videnskabelige Forsøg med rottedræbende Midler, medens Restbeløbet bruges dels til Anskaffelse af saadanne Midler til Brug paa Statens Ejendomme, dels som Bidrag til de oven nævnte Foreninger til Køb af slige Stoffer. — Der er Loven om Esbjergs Havns Udvidelse, der ved at stille 400,000 Kr. til Disposition, bl. a. til Bearbejdelse af foreliggende Projekter, forbereder den ønskede Forbedring og Udvidelse af Trafikhavnen. — Der er endvidere Loven af 19. April 1907 om elektriske Stærkstrømsanlæg. Den Betydning, som de i denne Lov indeholdte Bestemmelser kunne tænkes at faa for slige Anlæg i Landbrugets Tjeneste, vil væsentlig blive, at saa vel Etableringen som Driften vil blive reguleret paa gavnlig Maade, saaledes at den Fare, der altid er forbunden med Stærkstrømsanlæg, vil blive holdt indenfor forsvarlige Grænser. — I de senere Aar er Ønsket om Oprettelsen af Voldgiftsretter vedrørende Handel med Husdyr oftere blevet fremsat i Landbruget — saaledes i 1905 paa Delegeretmøderne i Aarhus og Odense —, og dette Ønske er nu opfyldt ved Loven af 19. April 1907 om Voldgift i Tvistigheder angaaende Handel med Husdyr, hvis Hovedregel er, at alle Tvistigheder om Køb eller Bytte af levende Kvæg, Heste, Svin og Faar eller deres levende Afkom skulde afgøres ved Voldgift, med mindre Parterne ved Handelens Afslutning udtrykkelig have bestemt, at Tvistighedernes Afgørelse skal ske ad almindelig Retsvej. Til Voldgiftsmænd i en Retskreds beskikkes der fra 5—7 i Retskredsen boende Mænd, hvoraf en som fast Formand. Denne sidste indleder For-

handling med de stridende Parter med en Forligsprøve, og først naar denne har vist sig frugtesløs, tilkaldes der 2 Voldgiftsmænd for at virke sammen med Formanden. De afsagte Kendelser (eller indgaaede Forlig) kunne tvangsfuldbyrdes paa samme Maade som endelige Domme. — Ogsaa et andet gammelt agrarisk Ønske: at en landbrugskyndig Mand maatte faa Sæde i Nationalbankens Direktion, skete Fyldest i Fjor ved en Bestemmelse om Forlængelse af Nationalbankens O k t r o i. Hvad der ligger til Grund for dette Ønske er Haabet om derved at faa etableret et mere intimt Samarbejde mellem Landets Hovederhverv og Hovedbank, saaledes at denne, der menes overvejende at have været ledet som en ren og skær Handelsbank, fremtidig vil tage mere Hensyn til Landbruget. Loven bestemmer, at Antallet af Direktører fremtidig skal være 4 eller 5, af hvilke Kongen udnævner 2, hvoraf den ene skal være landbrugskyndig.

Endnu skal her fremhæves, at F i n a n s l o v e n f o r A a r e t 1 9 0 7 — 0 8 under §§ 18 og 26 har en samlet Bevilling til Landbrugsministeriet af 4,665,202 Kr. (mod 4,182,568 Kr. og 4,250,131 Kr. i de 2 foregaaende Finansaar). Af Nybevillingerne (eller Forhøjelserne) kan anføres: 32,900 Kr. til Erhvervelse af nye Plantagearealer til Beplantning; 10,000 Kr. som yderligere Forhøjelse af Tilskudet til Lettelse af Mergeltransport; 1500 Kr. til Selskabet »Hedebruget«; 50,000 Kr. som Forhøjelse af Bevillingen til Planteavlens Fremme og 2000 Kr. som Forhøjelse af Bevillingen til Afholdelse af landøkonomiske Foredrag, saaledes at de samlede Beløb, hhlvs. 100,000 Kr. og 8000 Kr., fremtidig deles lige mellem Fællesforeningerne og Husmandsforeningerne; til Udgifter (i Henhold til Loven af 18. Maj 1906) til Oprettelse af et Serum Laboratorium 224,000 Kr.; til Danmarks Deltagelse i: 1) den 3. nordiske Landbrugskongres i Christiania 6000 Kr., 2) den 3. nordiske Havebrugsudstilling samme Sted 3500 Kr. og 3) den 3. internationale Mejerikongres i Haag 2000 Kr.

— Med levende Interesse og ikke mindst i Danmark imødesaa man den Kolonialkonference, der i Foraaret 1907 skulde afholdes i London, og paa hvilken den vigtigste Forhandling vilde komme til at dreje sig om, hvor vidt det vil være ønskeligt at skabe en fastere økonomisk Forbindelse mellem Kolonierne og Moderlandet derved, at dette lægger Told paa Landbrugsprodukter fra fremmede Lande, men lader Indførselen fra Kolonierne vedblivende være fri. Det var akkurat 10 Aar siden, at Chamberlain paa den anden Kolonialkonference med stor Kraft fremsatte Tanken om at danne et storbritisk Toldforbund, og Oprindelsen til de Sammenslutninger, der senere have fundet Sted mellem nær ved hinanden liggende britiske Kolonier — den sydafrikanske Toldforening og det australske Toldforbund — kan i det væsentlige føres tilbage til Konferencen af 1897. Fem Aar senere afholdtes den tredje Kolonialkonference, paa hvilken en levende imperialistisk Stemning kom til Orde, stærke Ønsker bleve fremsatte om en økonomisk Sammenslutning mellem Verdensrigets enkelte Dele, og en Resolution blev vedtaget, i hvilken det bl. a. hed: »Konferencen erkender, at Principet om gensidig Toldbegunstigelse mellem Storbritannien og Hs. Majestæts Besiddelser hinsides Havene vilde fremme og lette den gensidige Handelsforbindelse og styrke Riget ved at udvikle de engelske Rigsdeles Hjælpekilder og Industri.« Siden Aaret 1902 var imidlertid Englands Regering gaaet over til det liberale Parti, og det var sikkert at vente, at Regeringen i handelspolitiske Spørgsmaal vilde stille sig væsentlig anderledes end det forrige Kabinet. Hvorledes vilde Kolonialkonferencen forløbe under disse Forhold?

Det vakte stor Opsigt, at Londons Handelskammer en Maaned før Konferencen traadte sammen vedtog en Resolution, i hvilken det udtalte sig for en gensidig Begunstigelsestarif mellem Moderlandet og Kolonierne. Dette Spørgsmaal, der af de foreliggende var imødeset med størst Spænding, var sat sidst paa Dagsordenen; det ind-

leledes af Australiens Premierminister, Mr. Deakin, der med Tilslutning fra de andre Koloniministres Side stærkt anbefalede en Begunstigelsestarif og stillede Forslag om at gentage Resolutionen fra 1902 og desuden tilføje to nye Resolutioner, der fremhævede Ønskeligheden af, at Kolonierne gensidig vilde tilstaa hverandre de samme Toldbegunstigelser, som de tilstod Moderlandet, og at England vilde indrømme Kolonierne Toldbeskyttelse. Paa den engelske Regerings Vegne erklærede Finansminister Asquith, at den ikke kunde acceptere det foreslaaede Beskyttelsesystem. Ogsaa for hans Udvikling passer som Motto de Linjer, med hvilke en kanadisk Digter har karakteriseret Forholdet mellem Kolonierne og Moderlandet: »Daughter am I in my Mother's house — but mistress in my own.« Ministeren omtalte det Familiebaand, der knyttede Kolonierne og England sammen, og betonedede Ønskeligheden af en fast og nær Forbindelse mellem Rigets forskellige Dele, men samtidig fremhævede han stærkt, at enhver maa være »Herskerinde i sit eget Hus«, der maa være fuld Handlefrihed for de enkelte Led af Riget og Agtelse for hverandres Frihed. De engelske Vælgere havde ved det sidste Valg med stort Fler-tal udtalt sig for Frihandelsprinciperne, og Regeringen hverken kunde eller vilde gaa med til noget, der blot i mindste Maade lignede Toldbeskyttelse.

Den engelske Regering og Koloniernes Repræsentanter stode altsaa skapt imod hinanden, men et Brud blev dog undgaaet. De af Mr. Deakin foreslaaede Resolutioner, som den engelske Regering havde erklæret ikke at kunne gaa med til, bleve vel vedtagne, men derefter vedtoges enstemmig følgende af Regeringen foreslaaede Resolution: »Denne Konference erkender — uden at ville svække (without prejudice to) de allerede vedtagne Resolutioner eller de af Hs. Majestæts Regering tagne Forbehold — Vigtigheden af at skabe større Frihed for og en fuldstændigere Udvikling af Handels-Samfærdselen inden for Riget. Konferencen mener, at disse Formaal bedst

kunne naas ved at overlade hver Del af Riget Handlefrihed med Hensyn til at vælge de bedste Midler til dette Formaalets Opnaaelse under Hensyntagen til deres særlige Forhold, samt erkender, at der bør gøres enhver Anstrengelse for at opnaa Samarbejde i Sager af gensidig Interesse.»

Resultatet af Konferencen blev altsaa som ventet, at det af Koloniernes Regeringer gjorde Forsøg paa at faa den britiske Regering bort fra Frihandelen og over til Begunstigelser for Kolonierne afgjort bristede. Men fra alle Sider synes man at være enige om, at Spørgsmaalet kun er udskudt og ikke afgjort. Det vedtoges, at Kolonialkonferencen skal være permanent og træde sammen hvert 4. Aar under Navn af Rigskonference, og Spørgsmaalet om »free trade« eller »preferential trade« vil sikkert komme for paa kommende Konferencer. At Kolonierne ere for den sidste har vel noget at sige, men er ikke afgørende, det afgørende er Stemningen i gamle England.

Har nu den nys afholdte Kolonialkonference fremmet Beskyttelsestanken i England eller ikke? Protektionisterne sige ja og Frihandelsmændene nej, og om Konferencens praktiske Betydning er i England Læg og Lærd uenige. Man har da Lov til at lade Spørgsmaalet ubesvaret. Men et synes Konferencen sikkert at ville medføre, at der vil blive gjort ny Skridt til Fremme af Handelssamkvemmet mellem Rigsdelene. Der blev saaledes under Konferencen peget paa Ønskeligheden af at ophæve eller betydelig nedsætte Afgiften for Gennemsejling af Suezkanalen, af at forøge Antallet af statsansatte Handelsrepræsentanter i Kolonierne, af at statssubventionere en bedre Dampskibsforbindelse mellem Storbritannien—Kanada—Australien osv. Ved disse eller lignende Midler ville Koloniernes Landbrugsprodukter kunne føres billigere til de engelske Markeder og som en Følge deraf kunne sælges billigere, hvad der ikke vil gøre Konkurrencen med dem lettere.

I Begyndelsen af Aaret blev der fra engelsk Side fremsat en Plan om en direkte Sejlads med

danske Landbrugsprodukter fra Esbjerg ad Themsen til London Dok. »London & India Dock Company« udsendte i Januar Maaned en lille, nydelig udstyret Pjece med Titel: »Dane and Briton or the new route between Denmark and London«, i hvilken det udvikles, at den moderne Handels Tendens er at befordre Varer saa direkte som muligt fra Producent til Forbruger. Direkte Handel er sædvanlig ensbetydende med hurtigere, lilligere og fremfor alt bedre Transport, idet den ved Omladning (Jærnbankørsel) foraarsagede Forringelse af Produkternes Godhed samt Svind ville undgaas. Der gøres Rede for den Beslutning, som det nævnte Kompagni har taget om at opføre et specielt Varehus, »the Denmark Warehouse«, paa London Doks Sydkaj for Handelen med danske Landbrugsprodukter. Dette Varehus skal koste 15,000 Lstr. (ca. 270,000 Kr.) og gøres saa ideelt som muligt for denne Handel. Dokkompagniet raader over en fuldt indbetalt Kapital paa 20 Mill. Lstr. (ca. 360 Mill. Kr.), og »et saadant Tal er i sig selv et tilstrækkeligt Vidnesbyrd om Karakteren og Stabiliteten af det Foretagende, som man nu foreslaar skal træde i Virksomhed paa Opfordring af Danmarks Landmænd.«

Denne Opfordring har imidlertid ladet noget vente paa sig. Londons Dokker, der ere i Hænderne paa en Del private Selskaber, synes for Tiden at være stedte i ret vanskelige Omstændigheder, bl. a. fordi London ikke længere skal være saa vigtig som Stabelplads og Transit-havn som tidligere, efter at det har faaet mægtige Konkurrenter i Liverpool, Hamborg, Rotterdam og Antwerpen*). For at give Dokselskaberne Midler i Hænde til at indføre tidssvarende og nødvendige Reforme blev der i Aarets Begyndelse forelagt Parlamentet en Bill, gaaende ud paa at give dem Tilladelse til at opkræve en Afgift af de Varer, der losses i Dokkerne. Fra dansk Side blev der nu gjort gældende, at hvis denne Tilladelse bliver givet,

*) »Meddelelser fra Udenrigsministeriet«, 1907, S. 20 o. f.

ville de danske Produkter, der losses i Dokkerne, komme til at udrede en Afgift, der vil svare til et Toldpaalæg. Denne Ekstraafgift ere de fri for paa den gamle, gode og velindrettede Rute: Esbjerg—Parkeston—London.

Men selv om Billen ikke skulde blive vedtaget, var der ikke faa Danske, der stillede sig skeptisk til den ny Rute. Der blev bl. a. gjort gældende, at Tidevandet paa Themsens bevirker, at Skibene et Par Gange i Døgnet fra 4—6 Timer ad Gangen ere afskaarne fra at gaa i Dok, og at Taage paa Floden kan medføre, at man er udsat for yderligere at tabe et Tidevand, saaledes at den direkte Forbindelse med London kan blive ensbetydende med Tab af Tid. Selvfølgelig søgte Talsmændene for den ny Rute at svække Betydningen af disse Anker, og det har været vanskeligt at danne sig en Mening om, hvem der havde Ret — hver Gang man læste et nyt Indlæg i Sagen, fristedes man til med *H e r m a n v o n B r e m e n* at udbryde: »Hold op, det er nok; denne har jo Ret ogsaa.«

At danne sig en vel begrundet Mening om den direkte Dampskibsforbindelses større eller mindre Betimelighed har ogsaa været vanskeligt for de »Repræsentanter med Interesse for den danske Landbrugseksport«, som *India Dokkompagniets* energiske og dygtige Direktør *Mr. Sidney Holland* i Juli Maaned indbød til at bese Forholdene i Dokkerne og paa Themsens. Paa et Møde den 7. Septbr. om Sagen vedtog de nævnte Repræsentanter følgende Resolution: »Paa et i Dag i Kjøbenhavn afholdt Møde af de Repræsentanter for Danmarks Udførsel af Landbrugsprodukter, der i Juli Maaned var i London for personlig at undersøge Betimeligheden af en eventuel direkte Dampskibsrute Esbjerg—London, vedtoges det enstemmigt at arbejde hen til Etableringen af en Prøvefart med 2 Gange ugentlig Dampskibsforbindelse Esbjerg—London and *India Dock* for et Tidsrum af mindst et Aar.« Endvidere vedtoges det at søge Sagen fremlagt paa Efteraarets Delegeretmøder, og navnlig med dette Formaal for Øje blev der nedsat et Udvalg af Dhrr.: Direktør

Ankjær (Køge), Direktør Møller (Dansk Andels-Ægeksport), Direktør And. Nielsen (Svejstrup Østergaard), Direktør Ole Olsen (Tjæreby), Direktør Poulsen (Holbæk), Jægermester Skov (Tybrind) og Landstingsmand Jens Sørensen (Saksager). Sagen var fremme paa Delegeretmøderne, der udtalte Ønsket om Etablering af Prøvefarten, og De samvirkende danske Landboforeninger have derefter nedsat et Udvalg, der skal søge at faa gennemført en direkte Prøvesejlads mellem Esbjerg og London.

I T y s k l a n d fandt der Rigsdagsvalg Sted den 25. Januar. I den stærke Valgagitation havde Socialdemokratiet i høj Grad benyttet Kød nøden og Agrarprotektionismen som Agitationsmidler, men ogsaa fra de agrarisk-konservative Grupper Side var der agiteret stærkt, Deltagelsen i Valget var stor — 84 pCt. af Vælgerne stemte —, og Resultatet blev, at Socialdemokratiet mistede 36 Pladser i Rigsdagen. De Partier, der støttede Regeringens nuværende økonomiske Politik, raade over et overvældende Flertal paa Rigsdagen, og man tør vel sikkert gaa ud fra, at den hidtil førte, agrarisk paavirkede Politik vil blive fortsat, og at de Liberales Ønsker om en større Hensyntagen til Industrien i Modsætning til Landbruget ikke ville blive opfyldte. Hermed staar det ikke i Modstrid, at samme Dag, Valgene fandt Sted, offentliggjorte R e i c h s a n z e i g e r en Bekendtgørelse, i Følge hvilken Afgifterne for Veterinærundersøgelse af fersk og tilberedt Kød, der indføres til Tyskland, blive nedsatte, thi denne Nedsættelse havde Regeringen allerede for længere Tid siden stillet i Udsigt. De nuværende Afgifter ere kun en Tredjedel eller Halvdelen af de gamle, Nedsættelsen er altsaa ret betydelig og selvfølgelig en Fordel for vor Udførsel af Kød til Tyskland.

Som bekendt har Tyskland afsluttet Handelstraktater med en Række Stater. Forhandlingerne om en saadan mellem Danmark og Tyskland fandt Sted i Juni Maaned i Fjor i Berlin, og de bleve førte saa vidt, som det

har været muligt før den parlamentariske Afgørelse af vort Toldlovsforslag foreligger. Naar dettes Skæbne er afgjort, ville Forhandlingerne sandsynligvis blive afsluttede i Kjøbenhavn. Om Forhandlingernes Resultat foreligger der selvfølgelig intet offentligt endnu, men man fejler næppe, naar man siger, at for Tyskland drejer det sig væsentligt om at opnaa Lettelser i den industrielle Udførsel til Danmark, for Danmark om at vinde saadanne i dets Udførsel af Heste, Kvæg og andre Landbrugsvarer. Det slesvigske Landbrugs-kammer har, under Hensyn til disse Forhandlinger, indgivet Ansøgning om, at den toldfri Indførsel af Mælk og Fløde fra Danmark til Tyskland maa ophøre.

En ikke ringe Opmærksomhed har det vakt, at den i det danske Toldlovsforslag foreslaede Stempelskat for Vin har fremkaldt Misstemning i franske officielle og finansielle Kredse, hvad der har medført, at Frankrig har taget et tidligere givet Tilsagn om Tilladelse til Notering paa Pariser-Børsen af Hypothekbankens Obligationer tilbage. Man har paastaet, at Bankens Virksomhed i 1907 har været hemmet herved til Skade bl. a. for de Landejendomsbesiddere, der i Juni Termin maatte optage 1. Prioritetslaan. Paa Grund af de lave Kurser paa Kreditforeningsobligationerne saa de sig nemlig nødsagede til at optage Laan til ikke under $4\frac{1}{2}$ pCt. aarlig Rente. I Overensstemmelse med sin Opgave — at skaffe billige Prioritetslaan — burde Hypothekbanken være traadt hjælpende og regulerende til ved Indkøb af Kreditforeningsobligationer til en ny Serie paa 20 Mill. Kr. Hypothekobligationer. Der er herimod gjort gældende, at det Laan paa 20 Mill. Kr., som Banken optog i November 1906 til en meget gunstig Kurs, med Rette blev bestemt at skulle strække til i hele Aaret 1907 til Indkøb af Kreditforeningsobligationer. Thi en ny Indførsel af fremmede Penge i Sommeren 1907 vilde have været til Skade, den vilde have givet den paa visse Omraader for vidt drevne Spekulation »ny Føde«, den usunde Spekula-

tion vilde være opretholdt et Aar endnu, og den uundgaaelige Krise vilde være blevet saa meget større.

Et Telegram den 30. Oktober fra Paris meldte:

I Deputeretkammerets Møde i Dag henledte den Deputerede Brousse Finansministerens Opmærksomhed paa, at den danske Regering havde til Hensigt at forhøje Tolden paa franske Vine, og dette netop samtidig med, at der søgtes officiel Tilladelse til Indførelse af den danske Hypothekbanks Obligationer paa Pariserbørsen. Finansministeren svarede, at det i Anledning heraf var bleven besluttet indtil videre at udsætte Tilladelsen til Indførelse af de omtalte Obligationer paa Pariserbørsen.

For at holde Kreditforenings-Obligationernes Kurs oppe have kjøbenhavnske Banker dannet et Konsortium til Opkøb af Obligationerne. Det siges, at Nationalbanken i Efteraaret stillede et Beløb af 15 Mill. Kr. til Raadighed for Konsortiet.

Af de i Aaret 1907 udenfor Danmarks Grænser afholdte store Landbrugssammenkomster skal her nævnes den 8. internationale og den 3. nordiske Landbrugskongres samt den 3. internationale Mejeriudstilling.

Den 8. internationale Landbrugskongres afholdtes i Wien i Dagene fra den 21.—25. Maj. Ingen af de tidligere Kongresser har talt saa mange Deltagere — 2400 — som denne, til hvilken der var afgivet ikke færre end 250 Beretninger, og til hvilken der var mødt officielle Repræsentanter ikke blot fra alle europæiske Lande (fra Danmark: Prof. Westermann), de Forenede Stater og Argentina, men ogsaa fra Chile og Mexiko, Ægypten og Persien, Kina og Japan. Det er øjensynligt, at »det grønne Internationale«, Landbrugets, har fanget Vækst og faaet Fylde siden disse Kongresser begyndte, at man mere og mere indser Betydningen af den fri Udveksling af Tanker og Erfaringer paa Landbrugets Omraade, at man i vor, i Verdenshandelens Tidsalder har lært at regne med internationale Faktorer. Her er selv-

følgelig ikke Stedet til en nærmere Omtale af Kongressens Forhandlinger, kun skal det Foredrag, som den tidligere franske Conseilspræsident og Landbrugsminister Méline holdt ved Kongressens Aabning, lige berøres, da det har vakt en berettiget Opsigt. Hr. Méline profeterede, at »Tilbagevenden til Jorden« — retour à la terre — var at vente. Det er under Industriens »Guldalder«, at den stærke Bortvandring fra Land til By har fundet Sted, men denne »l'âge d'or« synes nu at være forbi og at skulle afløses af »en Jernalder« med voksende Konkurrence og aftagende Udbytte. Derimod synes Landbruget at skulle gaa en »Guldalder« i Møde; stadig stiger dets Udbytte paa Grund af de Fremskridt, der gøres af den landøkonomiske Videnskab (den Hr. Méline kalder Dronningen for alle Videnskaber), dets Produktionsomkostninger ere paa ikke faa Omraader aftagende (?), dets indre Kraft er styrket af en agrarisk Lovgivning, dets Produkter efterspørges i stigende Grad og dets Indtægter forøges. Men disse Forhold ville, profeterede Hr. M., gøre deres Indflydelse gældende, Industriens Tiltrækningskraft vil tabe sig, men Landbrugets vokse — Kærligheden til Jorden og til Arbejdet med den er ved at vende tilbage!

I den 3. nordiske Landbrugskongres, der afholdtes i Kristiania fra den 3.—6. Juli, var Antallet af Deltagere og Foredrag selvfølgelig mere beskedent. Der deltog af:

	i den	Nordmænd.	Svenske.	Finner.	Danske.	Tyske.	I Alt
1. Kongres	1888	61	80	9	270	»	420
2. —	1897	95	464	98	98	2	757
3. —	1907	ca. 500	20	49	96	«	ca. 670

Af Foredrag, der saa godt som alle bleve holdte, var der ved den 3. Kongres anmeldt 43, nemlig 16 fra norsk, 13 fra dansk, 9 fra finsk og 5 fra svensk Side.

Kongressen forløb paa bedste Maade, og man tør vel gaa ud fra, at slige fagvidenskabelige Sammenkomster mellem Nordens praktiske Landmænd og theoretiske

Landøkonomer nu ere indgaaede som et fast og virksomt Hjælpemiddel til Landbrugets Udvikling Men det vilde da sikkert være ønskeligt, saaledes som det er udtalt fra svensk Side, at der blev bestemte Tidsfrister mellem Kongresserne. Naar det vides, at der til bestemte Tider, f. Eks. hvert 10. Aar, vil blive afholdt en Sammenkomst af Fagmænd fra de 4 nordiske Lande, vil der være god Tid til at forberede praktiske og theoretiske Æmner til Fremlæggelse paa Kongresserne, bedre Tid end nu, da det først ca. $\frac{1}{2}$ Aar før en Kongres med Sikkerhed vides, at den vil blive afholdt. Ligeledes vil det maaske være ønskeligt, at der fremtidig fastsættes færre Foredrag, men at der saa gives Foredragsholderne Lejlighed til udførligt at udrede deres Æmner. Paa de hidtil afholdte Kongresser har der som Regel kun været stillet Foredragsholderne $\frac{1}{2}$ Time til Raadighed, men næppe nogen Foredragsholder har været tilfreds hermed. Vel sandt, at de udførlige Foredrag senere gennem Kongresberetningerne komme Delta-gerne i Hænde, men Beretningerne foreligge først $\frac{1}{2}$ —1 Aar efter Kongresserne, og dertil kommer, at »det levende Ord« altid har sin Charme frem for det skrevne.

Den 3. internationale Mejerikongres afholdtes fra den 16.—20. September i Scheveningen i Holland og talte over 1000 Deltagere fra al Verdens Mejerilande — det vil sige betydelig flere end de 2 første Kongresser i Bryssel (1903) og Paris (1905). Livligt diskuterede bleve Spørgsmaal som Ostelavning af pasteuriseret Mælk, Smørrets Vandindhold, Byernes Mælkeforsyning, Mælkens Produktion og Behandling — Kongressen fastholdt bestemt Nødvendigheden af, at der blev krævet almengældende Regler herfor — samt Smørkontrollen. Angaaende denne udtalte Kongressen sig for en indgaaende Kontrol med det Smør, som de forskellige Lande udføre, og de engelske Repræsentanter fik (som det hedder i flere Referater fra Kongressen) »tvunget igennem« en Resolution, der udtalte, at der til England kun bør kunne indføres Smør fra Lande, i hvilke Smørproduk-

tionen er offentlig kontrolleret. Den ene af Danmarks Repræsentanter, Landbrugskonsulent H a r a l d F a b e r, fik hertil knyttet en Tilføjelse om, at Smørret skal bære et Mærke, der angiver, at det er blevet underkastet en saadan Kontrol. Det vil selvfølgelig kun være i vor Interesse, hvis denne Resolution skulde faa praktisk Betydning, men dette vil vel næppe blive Tilfældet, saa længe England har Brug for Smør ogsaa fra Lande, i hvilke en slig Kontrol for Tiden ikke lader sig gennemføre. — Den 4. internationale Mejerikongres skal afholdes i Buda-Pest 1909.

Paa Landbrugsundervisningens Omraade er der at meddele, at »Borris Landbrugsskole«, hvis Forstander er Hr. Søren Holm, Forsinge, blev indviet i November Maaned; Skolen er beregnet for Husmænd. Endvidere er der projekteret Oprettelsen af flere ny Skoler, nemlig »Asmildkloster Landbrugsskole« ved Viborg, der vil faa Landbrugskand. H. Hauch, Lyngby, til Forstander, en Husmandsskole ved Odense, til hvis Forstander Landbrugskand. Chr. Søndergaard er udpeget, »Landbrugshøjskolen for Døvstumme ved Nyborg«, der under Ledelse af Landbrugskand. Wiberg vil give et 18 Maaneders praktisk og theoretisk Kursus, og »Vorgaard Uddannelsesskole for Kvinder af Landbostanden«. I Januar Maaned tiltraadte Hr. S. C. A. Tuxen Pladsen som Forstander for den Classenske Agerbrugsskole paa Nægsaaard. Den i Fjor paa Bornholm begyndte »vandrende Landbrugsskole for unge Landmænd« er standset — Skolen stod og faldt med Hr. Tuxen. Endelig kan det nævnes, at der paa Dalum Landbrugsskole er oprettet et analytisk-kemisk Laboratorium med Landbrugskand. P. Christensen som Forstander; Laboratoriet er i Henhold til Lov af 26. Marts 1898 autoriseret af Landbrugsministeriet.

Af Forhold vedrørende den periodiske Landøkonomiske Presse skal fremhæves, at vore Tidsskrif-

ters for store Antal atter er blevet forøget med 2 ny Blade, Ugeskriftet »Tidsskrift for Hestesport«, der redigeres af Ritmester Schöller, og Maanedsskriftet »Maskin-Konsulenten«, der redigeres af Statskonsulent Birk. Forstander J. J. Hansen, Lyngby Landboskole, er indtraadt i Redaktionen af »Landmandsblade«. Den 7. Oktober var det 25 Aar siden, at »Vort Landbrug« begyndte at udkomme. Den Stilhed, med hvilken Bladet lod dette »Jubilæum« forløbe, er karakteristisk for »V. L.« Stilfærdig og rolig har Bladets Færd altid været, det har sindig og nøgternt hver Ugedag bragt gode og sikre Kundskaber til dets Læsekreds, og dets dygtige Arbejde for at udbrede Oplysning maa værdsættes højt. Dets Stifter er den ansete Landbrugsforfatter og Lærer Chr. Christensen, Tune, Landbrugskandidat J. H. Bagge har siden 1883 deltaget i Redaktionen, der foruden ham nu forestaas af Forstander Brink Lassen og Overlærer H. Rasmussen. — Af nye landøkonomiske Skrifter er det kun faa og smaa, der ere udkomne i det forløbne Aar, de fleste af dem behandle Spørgsmaal vedrørende Planteavl og Plantesygdomme, saaledes de af Landbrugskandidat Anton Christensen, Forsøgsleder Helweg og Professor Kølpin Ravn udgivne. Derimod ere ikke faa ældre og gode Landbrugs-skrifter udkomne i ny og udvidede Udgaver, saaledes Bøger af Chr. Christensen, H. Svendsen, Bøggild, La-waetz, Fru S. Rostrup og H. Goldschmidt.

Af Aarets Personalhistorie kan anføres, at Gaardejer, Direktør Ole Olsen, Tjæreby, er udnævnt til Formand for Statsdyrskuekommissionen i Stedet for Greve Brockenhuus-Schack, Giesegaard, at Gaardejer Peder Rasmussen, Krøjerup, Gaardejer P. E. Hansen, Ø. Velling, og Forstander Jørgen Petersen, Dalum, ere udnævnte hhlv. til Formand for Hingsteskuekommissionen i 1. Distrikt, Hingsteskuekommissionerne for 7. og 13. Distrikt og Tyreskuekommissionen i 2. Distrikt i Stedet for Grev Knuth, Lilliendal, Hofjægermester Estrup, Ormstrup, og Etatsraad An-

d e r s e n - R o s e n d a l. Paa det sjællandske Delegeretmøde fratraadte Etatsraad H. V a l e n t i n e r Formandsstillingen for de samvirkende sjællandske Landboforeninger. I en lang Aarrække, siden 1890, har han ledet Fællesforeningen, og ved hans Fratrædelse ydedes der ham megen Anerkendelse og Hyldest for hans udmærkede Ledelse. Hans Efterfølger blev Forpagter O. H ø f f d i n g, Strandegaard.

Den jyske Fællesforenings tidligere Planteavlskonsulent T h. M a d s e n M y g d a l har overtaget en Stilling som Lærer ved Dalum Landbrugsskole og er bleven afløst af Konsulent M. K r. K r i s t e n s e n, Varde; Fællesforeningen har endvidere antaget Landbrugskand. L. F r e d e r i k s e n, Støvring, som Konsulent i Husdyrbrug, medens Konsulent S. P. P e t e r s e n er bleven konstitueret som Foreningens Sekretær i afdøde Overretssagfører Høegh-Guldbergs Sted. — Den 12. April modtog Forpagter H e m p e l S y b e r g paa sin 70-aarige Fødselsdag S e g e l c k e - Medaillen som Tak for hans store og mangeaarige Arbejde for Mejeribruget, og der oprettedes et Legat med hans Navn. Ogsaa Professor V. S t o r c h fyldte i Fjor, den 21. Juli, 70 Aar, og inden- og udenlandske Fagblade mindedes i den Anledning det udmærkede Arbejde, denne stille og flittige Videnskabsmand har udrettet til Gavn for Mejeribruget og til Ære for Landet. En Institution, til hvilken Prof. Storch var knyttet i mange Aar, »V. S t e i n s L a b o r a t o r i u m v e d F r. C h r i s t e n s e n« kunde i Juni Maa- ned under stor Deltagelse og med megen Berettigelse fejre sit 50-Aars Jubilæum. — Paa »De samvirkende jyske Hesteavlforeninger«s Repræsentantmøde den 14. Maj hædredes paa forskellig Vis Statskonsulent J. J e n s e n, fordi det i 1907 var 25 Aar siden, han begyndte sin Virksomhed for den jyske Hesteavl. Der overrakte ham en Adresse, i hvilken det hedder, at det »i første Række« skyldes ham, at »vi nu ere naaede saa vidt i Ensartethed inden for den jyske Hesteavl«. — For de levende har Landbru-

get ikke glemt de døde: i 1907 er der rejst Mindesmærker for 3 Mænd, der hver paa sit Omraade, paa Husdyrbrugets, Mejeribrugets og Foreningslivets have været med til at præge Nutidens Landbrug. Den 31. Juli afsløredes ved Langholt en Statue af Godsejer A h l m a n n, den 18. Oktober faldt Dækket for det foran Landbohøjskolen rejste Mindesmærke for Professor S e g e l c k e, og den 9. November afsløredes paa Odense Kirkegaard Mindesmærket for Etatsraad A n d e r s e n - R o s e n d a l.

Af Mænd med bekendte Navne inden for det praktiske Landbrug, Landbrugsvidenskaben og Konsulenternes Kreds, der ere gaaede bort i Aarets Løb, skulle følgende nævnes: Gammel af Aar men endnu ikke træt af Livet og Dagens Arbejde døde den 16. Januar Nestoren blandt de landøkonomiske Videnskabsmænd, Professor, Dr. phil. E. R o s t r u p. Han var herhjemme Banebryderen for sin Videnskab, Plantepathologien, og hans Virksomhed som vor første »Plantelæge« har været af stor Betydning for Land-, Skov- og Havebrug. Hans Efterfølger som Professor i Plantepathologi ved Landbohøjskolen og Ministeriets Konsulent i Plantesygdomme blev De samvirkende danske Landboforeningers hidtidige Konsulent vedrørende Plantesygdomme F r. K ø l p i n R a v n, født 1870 og Dr. phil. 1900. I dennes Sted have Landboforeningerne konstitueret Mag. scient. M. L. M o r t e n s e n som Konsulent vedrørende Plantesygdomme med Assistance af Fru cand. mag. S. R o s t r u p. Den 12. Februar og den 10. Juni døde 2 dygtige og ansete Bondemænd, den vestjyske Landmand J o h. A u g. F e n g e r, der ved sin Virksomhed mere end nogen anden Enkeltmand har givet Stødet til den Bevægelse, der førte til Loven af 14. April 1905 om Tvangsakkord uden for Konkurs, og den sjællandske Gaardejer R a s m u s D i n e s e n, der i 15 Aar sad i Bestyrelsen for de samvirkende sjællandske Landboforeninger og ofrede disse megen Tid og Arbejde. — Den 28. Juli døde Mejerikonsulent J. N i s s e n D a l l. Da Statskonsulentvirksomheden blev orga-

niseret i 1880'ernes Slutning, blev Nissen Dall, P. Segelcke og S. Chr. Buhl ansatte som Mejerikonsulenter, og Valget af disse 3 Mænd som Raadgivere i Mejeribruget har sikkert haft en meget heldig Indflydelse paa Centrifuge-Mejeriernes Udvikling her i Landet. De forstod alle 3 at faa Mejeristerne i Tale, de vandt deres Tillid og fik dem til at følge de givne Raad, men man gaar næppe de 2 andre dygtige Mænds Minde for nær, naar man siger, at Nissen Dall var den af dem, der saa vel theoretisk som praktisk ejede det største Overblik og derfor ogsaa har haft den største Indflydelse paa Mejeribrugets Udvikling. — Kun 39 Aar gammel døde den 19. Septbr. Dyr læge og fhv. Docent **Valdemar Stribolt**, der i en Del Aar var ansat først som Assistent ved den stationære Klinik paa Landbohøjskolen og derpaa blev knyttet til Forsøgslaboratoriets bakteriologiske Afdeling og ved Veterinærfysikatet. Han virkede i disse Stillinger med stor Dygtighed, men det blev ikke hans stille Syslen i Laboratoriet, det blev hans voldsomme Angreb paa Principperne for vor Kvægavl, der gjorde hans Navn kendt i vort Landbrug. Hans første Afhandling om Nødvendigheden af en Ændring af disse Principper fremkom 1901 i »Maanedsskrift for Dyr læger«, og hans sidste Arbejde om Sagen udkom i 1904 som et selvstændigt Skrift om »Principperne i vor Kvægavl«. Allerede Aaret efter brød den Sygdom ud, der formørkede hans Sind og lagde ham i en tidlig Grav. — Den 6. December døde omtrent 66 Aar gammel Overretssagfører **J. Høegh-Guldberg** i Aarhus af en Hjertesygdom. Den 8. Februar 1879 blev han ansat som »Foreningen af jyske Landboforeninger«s første faste Sekretær, og efterhaanden blev han Sekretær og Kasserer i saa mange Foreninger, at han blev en af de bærende Kræfter i Jyllands landøkonomiske Foreningsliv. Ogsaa ved Planlæggelsen og Ordningen af mangfoldige Udstillinger og Skuer blev der lagt Beslag paa hans administrative Evner. Høegh-Guldberg satte Pris paa at være med dør, hvor Begivenhederne forberedtes og udfoldede sig, paa at føle, hvor-

ledes Traadene samledes i hans Hænder, paa den Magt og Indflydelse, som fulgte dermed. Født i Aarhus og hele sit Liv knyttet til denne By, blev han i høj Grad præget af den Lokalpatriotisme, der særtegner denne energiske Stad; dennes og det jyske Landbrugs Ve og Vel vare de Aksler, om hvilke hans Interesser fornemlig drejede sig, og der er ingen Tvivl om, at for Halvøens Landbrug er denne intelligente og smidige Mands Bortgang et betydeligt Tab.

Den 1. Februar mistede Norge en af dets baade praktisk og theoretisk mest fremragende Landmænd ved Gods-ejer G. R. W a n k e l s Død. W., der havde faaet en Del af sin landøkonomiske Uddannelse her i Landet, ejede den bekendte Gaard Kambo i Moss Herred, hvor han drev Jordbruget og sine vidtstrakte Skove mønstergyldigt. Han var en af de ledende Mænd i Norges landøkonomiske Føreningsliv, han var en kundskabsrig Forfatter — her i Tidskriftet skrev han i en Række Aar Oversigtsartikler om Norges Landbrug —, og han var en stille, fin og sympatetisk Personlighed.

Den berømte franske Kemiker Marcelin Berthelot, der har haft en stor Indflydelse paa Agrikulturkemiens Udvikling, afgik ved Døden den 18. Marts. Det er især paa »la station de chimie végétale« i Meudon, der under hans Ledelse blev oprettet 1883, at de Forsøg ere udførte, der have haft en saa stor Betydning for Agerbruget. Det var Berthelot, der i 1884, først af alle, paaviste Jordens Evne til under visse Forhold at binde Luftens fri Kvælstof. Om hans utrættelige Flid vidne ikke mindre end 1500 Afhandlinger, af hvilke han samlede de fleste i de 46 Bind, som han udgav. Han nedlagde sine specielle Undersøgelser angaaende Planternes Liv og Vækst i et fremragende, 4 Bind stort Værk: »Chimie végétale et agricole«. Lige til det sidste, han døde 80 Aar gammel, bevarede han sin Arbejdskraft, og dette tilskrev han selv, at han hver Sommer arbejdede ude i Meudon. »Jorden lever dog paa sin Maade, og den giver mig nyt Liv«, plejede han at sige. I 1893 blev B. Præsident for »la

Société nationale d'agriculture«, der i 1901 tildelte ham sin store Guldmedalje for hans Fortjenester af Landbrugsvidenskaben.

Naar man, som det er sket i de foregaaende Blade, vil gaa et lige afsluttet Aar efter i Sømmene, er der saa mange større og mindre Begivenheder at indregistrere, at det af Pladshensyn i de fleste Tilfælde vil være nødvendigt at indskrænke sig til en Gengivelse af Fakta og følge den Regel, som den gamle islandske Præst Are den Frode opstillede for Historieskrivningen: at fortælle enhver Saga saaledes, som den er gaaet for sig — uden Udlæggelser og uden Tilføjelser. Søger man nu at samle de spredte lagttagelser til et Helhedsbillede, bliver Indtrykket et Aar med jævn Fremgang uden store Gevinster og Tab, med solidt Arbejde uden store, ny Indsatser, med Liv og Brydninger, uden at disse dog have draget de store Skillelinjer efter sig — et Aar, der uden udprægede Contourer vil glide ind i Rækken af det 20. Aarhundredes første Landbrugsaar og som disse være præget af et jævnt, solidt Arbejde i den af Udviklingen og Afsætningsforholdene bestemte Retning.

Frederiksberg, den 2. Jan. 1908.
